

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ראש השנה יח.

עין משפט נר מצוה

צבא א מיי פ"ב מהל'
משנה הלכה ו סמג
עין טו
ק ב מיי פ"ג מהל' קידוש
החלה ה' ט:

רבינו הגנאל

ואסיקנה גור דין דייחיד נמי
שאינו נקרא אע"פ עששה
תשובה, תנאי היא. כלומר,
יש מי שאומר והוא ר'
מאיר, שהתשובה מבטלת
אילו גור דין דייחיד, ור'
אבינו תולק עליו. פיר'
גרוי(ם) (מש"כ השופט
בן שושן) לישפוט. ר'
יצחק אמר לעולם יפה
צעקה לאדם בין לפני גור
דין בין לאחר גור דין.
ואקשינן גור דין דעבור
מי מוקרע, והכתוב בכסי
מרעה לבן ירושלים למען
תושעי, וכתוב אחר אומר
כי אם תכספי בנתר וגו',
מאי לאו האי דכתיב נכתם
עונן לפני יאחזר גור
דין. ופרקינן כאן בגור
דין שאין עמו שבועה
[כאן בגור דין שיש עמו
שבועה דאמי מניין לגור
דין שיש עמו שבועה,
שאינו נקרא, שנאמר לכן
שבועתי לבית עלי אם
יתכפר עון בתי עלי בוכב
ובמנחה וגו'. אמר רב
בוכב ובמנחה אינו מתכפר
אבל מתכפר בדיברי תורה.
אבי אמר מתכפר נמי
בגמילות חסדים. רבה
בר נחמני ואבי תרווייהו
מדיבת עלי קאתו, וכתבי
בבית עלי וכל מדיבת
ביתך ימותו אנשים, כלום
אינם מאריכים שנים יותר
מעשרים, רביה דעסק
בתורה חיייה מ' שנים, אבי
דעסק בתורה ובגמילות
חסדים חיייה שיתין שנין.
וכשפחה אחת היתה
מביטה עלי שהיו מתיים בן
י"ח שנה, והלכו ועסקו
בתורה וחיו כול'. אמרו
משפחה דרב מנין לגור דין
של צבור שאע"פ שנחתם
מתקרא שנאמר אשר לו
אלהים קרובים אליו וגו'.
איני, והכתוב קראוהו
ויפריק הא
דכתיב אשר לו אלקים
קרובים אליו בציבור, והא
דכתיב קראוהו ביהוה
קרוב ביחיד. ואימתי הוא
קרוב ליחיד, בשבועה ימים
שבין ראש השנה ליום
הכיפורים. והיו בעשרת
הימים ויגוף ה' את נבל.
אמר רב כנגד ר' לגימות
שנתן נבל לעבדי דוד.
ובראש שנה כל באי עולם
עוברין לפני כבני מרון,
שנאמר היצור יחד לבם
המבין אל כל מעשיהם.
הכא תרגמו כבני אימרא
(כבני אימורא) פי' כבני
כבשים העוברים על ידי
מונה. אמר ר' יוחנן וכולן
נסקרין בסקירה אחת. פיר'
מביט, כל באי עולם מביט
להם בהבטה אחת ומבין
לכל מעשיהם. אמר רב נתן
בר יצחק תנינא להא דר'
יוחנן דתני כל באי עולם
עוברין לפני כבני מרון,
שנאמר היצור יחד לבם,
ויפירוש היצור רואה יחד
לבם של כל באי עולם,
מפני הצננות שיש בהן.

כאן קודם גור דין. **צפרק** צמח לידה (דף ע: ושם) משני נמי
הכי והוא מני לשנויי כדאמר לכו קצ"ה למלאכי השרת
צפ' מי שמנו (צפרוק דף כ:). ולא אשא פנים לישראל אני אמרתי
ואכלת וצנעת וצרכת והס לקדקו עד חית עד כנייה ומיהו פנס זה
אמת שחף לשלרל רבנו גושא פנס

אלה קודם גור דין: **רבי ואבי**
מדיבת עלי קאתו. רבא חזירו של
אזיי לא היה כהן כדמוכח צפ'
הזרוע (מולין דף קג). והכל רבא
חזירו רב כדסדא וכן משמע נמי
צפרק צפרק דמו"ק (דף כח. ושם)
לדמר רבא חיי בני ומווני ליה צזומתא
מלא מילתא דאלא צמולא מלא
מילתא דהא רבא ורב חסדא מריויה
לדיקיס גמורים הוו מר מללי ואמי
מיטרע ומר מללי ואמי מיטרע רבא
חיה ארבעין שנין ורב חסדא חיה
משעין ט' שנין ור"א מנא ליה דמשום
מולא עיה דלמא משום ליה דהא אמר
מדצית עלי ו"ל דלפ"ה אי לאו מולא
הוא מגין עליו זכות תורה ור"א
דהכל משמע דרבה לא היה לו זכות
של גמילות חסדים והוא אמרינן
צפ' חלק (סנהדרין דף נח:). אמר ליה
אזיי לרבה מר הא תורה הא גמילות
חסדים ו"ל דמ"מ אבי עסק טפי
מייניה ט'. **על ניסן מפני הפסח**.
אזל על סיון מפני עזרת לא כרין
דצעומר הדבר תלוי כדאמר' לעיל
(דף ו:). דמני רב שמעיה עזרת
פעמים חמשה פעמים ששה פעמים
צדעה: **ועל אלו מפני ר"ה**.
מודיעים מתי מתחיל אלול ועושין
ר"ה ציוס שלשים לאלול צגולה וגם
למחרתו כדמשמע צפ' דצי"ה (דף ה: ושם)
וצפ' כלל מערצין (עירובין דף נט. ושם)
שהיו עושין שני ימים טובים של ר"ה
אס לא ידעו מתי מתחיל אלול לא
ידעו יום שלשים:

הואיל

מתין בני י"ח שנה באו והודיעו את רבן יוחנן בן זכאי אמר להם שמא
ממשפחת עלי אתם דכתיב ביה וכל מדיבת ביתך ימותו אנשים לכו
ועסקו בתורה וחיו הלכו ועסקו בתורה וחיו והיו קורין אותה משפחת
ר' יוחנן על שמו אמר רב שמואל בר אינאי משמיה דרב מנין לגור
דין של צבור שאינו נחתם אינו נחתם והכתוב נכתם עונן לפני אל
אע"פ שנחתם נקרא שנאמר כה' אלהינו בכל קראנו אליו והכתוב
דרשו ה' בהמצאו והתם ביחיד הכא בצבור ר"ה ליוה"כ ר"ה כעשרת הימים
ויגוף ה' את נבל [י' ימים] מאי עבידתיהו אמר רב יהודה אמר רב כנגד
עשר לגימות שנתן נבל לעבדי דוד (אמר) רב נתן אמר רבא בר
אבוה אלו י' ימים שבין ר"ה ליוה"כ: בר"ה כל באי העולם עוברין לפני
כבני מרון: מאי כבני מרון הכא תרגימו כבני אמרנא ריש לקיש אמר
כמעלות בית מרון (אמר) רב יהודה אמר שמואל כחילות של בית דוד
אמר רבב"ח א"ר יוחנן וכולן נסקרין בסקירה אחת אמר ר"ל בר יצחק אף אנן
נמי תנינא היצור יחד לבם המבין אל כל מעשיהם מאי קאמר אילימא ה"ק
דברניהו לכולי עלמא ומיחד לבייהו כהרדי והא קא חוינן דלאו הכי
הוא אלא לאו הכי קאמר היצור רואה יחד לבם ומבין אל כל מעשיהם:
מתני' על ששה חדשים השלוחין יוצאין על ניסן מפני הפסח על
דאמר

לגרדום. בית וועד שדנים בו נפשות להריגה: **ודינס שיה**. שניהם
נמשפו על דבר אחד: **זה ירד**. מן המטה: **זה יגלו**. מן הוועד:
הפלה שלימה. נמכוון: **אזיי ורבא מדיבס עלי אהו** כך שמעתי.
וצשקתו חולין פרק הזרוע (דף קג).

ואמר אמת ומצית עלי היתה, ויש
גורסין רבה ואזיי ומפסחי לה צרבה
צר נחמני: **ויחיד אימס**. מלוי לו
דכתיב בהמלאו: **כנגד עשרה לגימות**.
עשרה עבדים שלה לו דוד כדמפרש
צקרא (ש"א כה) ונתן להם סעודה
אחת לפיכך נתלו לו עשרה ימים:
רב נתן אמר אלו עשרה ימים.
שנמתינו לו הקב"ה ששבו ולא שב:
בר"ה כל באי עולם כו' כבני אמרנא.
ככצשים שמונין אותן לעשרן ויואלין
זה אחר זה בפסח קטן שאין יכולין
ללכת כאחד: **כמעלות ציוס מרון**.
הדך קצר ואין שנים יכולין לילך
זה זכד זה שהעמק עמוק משני צדי
הדרך: ה"ג **ורב יהודה אמר שמואל**
כחילוט של ציוס דוד והדר גרסינן
אמר רבה בר בר חנה כו': **כחילוט**
של ציוס דוד. וכבני מרון כבני חילות
של מלך. מרון לשון מרות ואלוהים. וכן
היו מונין אותם יולאים זה אחר זה
צלחתם למלחמה: **וכונן נסקרין**
וכו'. ואע"פ שעוברין זה אחר זה:
אף אנו נמי חנינא. דכולן נסקרים
בסקירה אחת מדנקיב תנא דידן
תלמודא למלתיה מהאי קרא היוצר
יחד לבם: **וגניבו מייחה** כי הדדי.
כלבו של זה כך לבו של זה: **הכי**
קאמר היוצר רואה יחד לבם.
ואקרא דלעיל מייחה קא מהאי השגיח
אל כל יושבי הארץ היוצר אותם
השגיח יחד את לבם: **מתני' על**
ששה חדשים שלוחים יולאים. שקדשו
צ"ד הדס ע"פ עדים כשראו את
החדש ומודיעים השלוחין לגולה יוס
שקדשוהו אס ציוס שלשים ומש
שעבר חסר אל ציוס ל"א ומש
שעבר חסר: **מפני הפסח**. והולכין
השלוחין עד הפסח חוץ מן השבתות:
ועל אז מפני הפעניס. והולכין
כל שמונת הימים חוץ מן השבת:
על אלול מפני ר"ה. מודיעים מתי
מתחיל אלול ועושין ר"ה ציוס שלשים
לאלול צגולה דרוז שנים אין אלול
מעובר ואע"פ שספק הוא צידס שאל
יעברוהו צ"ד אי אפשר לטן לדעת
ועל כרחן הולכין אחר רוב שנים
ואס לא ידעו מתי מתחיל אלול לא
ידעו יוס שלשים שלו: **ועל השרי**
מפני סקנה המועדות. לאחר
שקדשוהו צ"ד למשרי השלוחין יולאין
ליוס המנחה והולכין עד מקום
שיכולין להגיע עד התג ומודיעים
אס עיצרו צ"ד את אלול ואס לאו
כדי שלא יהא לבס נוקפן ציוס"כ
וסוכות: **פסח קטן**. פסח שני לטמא
ושהיה גדך רחוקה צלשאון: **גמ'**
לדאמר

אב מפני התענית על אלול
אדר מפני הפורים וכשהיה בהמ"ק קיים יוצאין אף על אייר מפני פסח קטן: **גמ'**
ומבין אל כל מעשיהם, ודן אותם כל אחד לפי מעשיו. **מתני'**. על ששה חדשים שלוחין יוצאין על ניסן מפני הפסח, ובכתב,

(א) [לעיל טו, ג] (ב) ימות
קה, א רבא זיל דיה
ע"י מוס' שנת כג: ד"ה
גורא וצדק ע"י צמית' ד"ה
טעו וכו' ויביתמ קה.
אחת על ניסן, ד' [ג] וני'
ע"י רבא, ט' [ג] וני' קמ, ג.
(ד) [ג] וני' ויביתמ קה.
למא מלת רבן, ו' [ג] ויביתמ
מט: [ק-ה], ח' [ג] ויביתמ מט:
קה. וע"ז, ט' [ג] ויביתמ
לימא, ו' [ג] וני' ע"י
מרון וכן צה"ל"ש וכדו
אלפס וע"י סנהדרין ל"ג:
ועירובין כג: כ"ג, ז"מ
מ"ו, ו' [ג] וני' קמ, ג.
(ח) [ג] ויביתמ קה, ד"ה
מס' ויביתמ קה, ד"ה
רבא ומוס' צמית' כח.
ד"ה רבא,

תורה אור השלם

1. בפסח מרעה לבן ירושלים למען תושעי עד מתי תלין קרבך מחשבות אונן: רימיהו ד ר' 2. בי אם תכבסי בנתר ותרבי לך בריית נקמה עונן לפני נאם אדניי כב רימיהו ב כב 3. ולכן נשבעתי לבית עלי אם תכבסי בנתר עלי אבא ובמנחה עד עלי ונתרבי לך בריית נקמה עונן לפני נאם אדניי כב רימיהו ב כב 4. ואיש לך אברתי את מעט מןהבית לכלות את ענין וקראו לך בריית נקמה עונן לפני נאם אדניי כב רימיהו ב כב 5. כי אם תכבסי בנתר ותרבי לך בריית נקמה עונן לפני נאם אדניי כב רימיהו ב כב 6. ותרבי לך בריית נקמה עונן לפני נאם אדניי כב רימיהו ב כב 7. דרשו ? בהקצאו קראוהו בדיוותו קרוב: ישיעיהו ג הו 8. ויהי כעשרת הימים ויגוף ה' את נבל ימות: שמואל א כה לה 9. היצור יחד לבם המבין אל כל מעשיהם: תהלים ג טו

מוסף רש"י

לגרדום. ציון אחד הוא ציון נפשות (ע"ז טו). בהמצאו. משמע שאין מלוי בכל עת (יבמות קה). כמעלות בית מרון. זקופין מלח ומעלה נקמה ומתלכין על ציוס אחד זה וזה שנים יחד (שורבין כב).

(א) ע"י צעוק ערך גדודם שסב ס"א גרדין פי' מעלות שעותין ליינין שיושיעין עליין כו'. ונעלו מעלה גלגלין עכ"ל וגלה ללוח חיון רעיו ג"כ.